

15.9.2023 Sidosryhmätapaaminen: Suomen suojelupinta-alasitoumus; YM:n ehdotus

Outi Ala-Honkola, erityisasiantuntija, YM
outi.ala-honkola@gov.fi; p. 050 427 0608;
Päivi Gummerus-Rautiainen, ympäristöneuvos, YM

Tausta - EU:n biodiversiteettistrategia

- Tavoitteena pysäyttää luontokato ja kääntää luonnon monimuotoisuuden kehitys myönteiseksi vuoteen 2030 mennessä.
- Jäsenmaat ovat sitoutuneet 17 avaintavoitteeseen, joista kolme koskee luonnonsuojelualueverkoston kehittämistä ja 14 muuta ennallistamista ja elinympäristöjen parantamista. Vuoteen 2030 mennessä tavoitteena on muun muassa:
 - **Oikeudellisen suojelun piirissä 30% EU:n maa- (sisältäen sisävedet) ja 30% merialueista, 10% tiukasti suojeltu = pinta-alasitoumus.**
 - **Kaikkien jäljellä olevien vanhojen ja luonnontilaisten metsien suojelu = pinta-alasitoumus.**
 - **Luonto- ja lintudirektiivien lajien ja luontotyyppien suojelutason heikkenemisen pysäyttäminen vuoteen 2030 mennessä sekä suojelutason parantaminen 30 prosentilla niistä = luontotyyppi- ja lajisitoumus.**
- Lisäksi tavoitteita mm. pölyttäjiin, kalastukseen, luomuviljelyyn ja metsittämiseen liittyen.

EU:n biodiversiteettistrategian pinta-alasitoumus (n.s. sitoumus 1)

Jäsenmaat kuvaavat komissiolle, miten ne aikovat edistää EU:n yhteisiä suojelupinta-alaa koskevia tavoitteita:

- Oikeudellisen suojelun piirissä 30% EU:n maa- ja 30% merialueista, 10% tiukasti suojeltu.
- Kaikkien jäljellä olevien vanhojen ja luonnontilaisten metsien suojelu.
- Oikeudellisen suojelun piiriin voidaan laskea myös muita kuin varsinaisia luonnonsuojelualueita, esimerkiksi OECM-alueita (suojelualueverkostoa tukevat, monimuotoisuutta turvaavat alueet). OECM-työ on Suomessa alkuvaiheessa.
- Prosentuaaliset tavoitteet ovat EU:n yhteisiä, eikä niitä ole jyvitetty jäsenmaille.
- Komissiolle toimitetaan Suomen sitoumus, josta käyvät ilmi nykyiset suojelualueet sekä suunnitelma tulevista suojelualueista.

Suomen suojelupinta-ala; Lähtötilanne EU:lle

- Suomi raportoi EU:n ohjeen mukaisesti lähtötilanteena EU:n suojelualuetietokantaan (CDDA) vuoteen 2022 mennessä raportoidut kansalliset suojelualueet ja Natura-alueet (pällekkäisyydet poistettuna). Nämä alueet lasketaan 30 % tavoitteeseen.

Luonnonmaan- tieteellinen vyöhyke	Suojeltu (ha) 2022	Koko vyöhyke (ha)	Suojeltu osuus (%) 2022	Suojeltu osuus (%) nykytilanne
Itämeri	893 830	8 179 740	10,9	11,0
Boreaalinen	3 281 056	32 193 800	10,2	10,3
Alpiininen	1 224 200	1 634 640	74,9	74,9
Boreaalinen + Alpiininen = maa- alueet + sisävedet	4 505 256	33 828 440	13,3	13,4
Koko Suomi	5 399 086	42 008 180	12,9	12,9

Suomen suojelupinta-ala; EU:lle ilmoitettavat tiukan suojelun alueluokat

CDDA2022

- FI01 Luonnonpuisto
- FI02 Kansallispuisto
- FI03 Valtion luonnonsuojelualue
- FI95 Hylkeidensuojelualue
- FI96 Vanhojen metsien suojelualue
- FI98 Soidensuojelualue
- FI97 Lehtojensuojelualue
- FI13 Metsähallituksen päätöksellä suojeltu valtion metsä
- FI92 Määräaikainen rauhoitus
- FI93 Erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikka
- FI94 Suojeltu luontotyyppi
- FI11 Erämaa-alue
- FI16 Yksityinen luonnonsuojelualue, paitsi IUCN suojelualueluokka V, johon kuuluvat esim. rantojensuojelualueet. (Huom: pinta-alassa mukana kaikki Ahvenanmaan luonnonsuojelualueet)

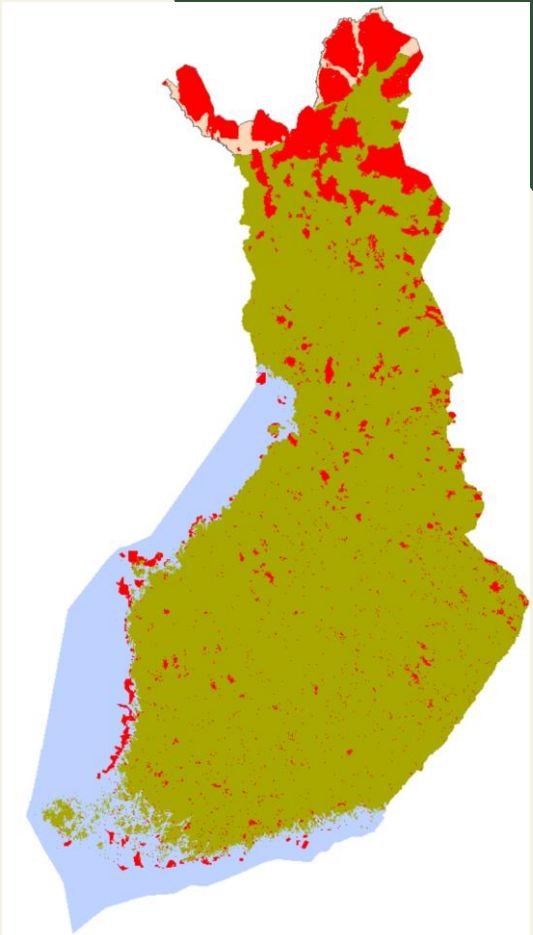
“Strictly protected areas are fully and legally protected areas designated to conserve and/or restore the integrity of biodiversity-rich natural areas with their underlying ecological structure and supporting natural environmental processes. Natural processes are therefore left essentially undisturbed from human pressures and threats to the area’s overall ecological structure and functioning, independently of whether those pressures and threats are located inside or outside the strictly protected area”

Suomen suojelupinta-ala; Tiukan suojelun lähtötilanne EU:lle

- Suomi raportoi EU:n ohjeen mukaan tiukan suojelun lähtötilanteena EU:n suojelualuetietokantaan (CDDA) vuoteen 2022 mennessä raportoidut luonnonsuojelulain nojalla perustetut suojelualueet ja erämaa-alueet. Nämä alueet lasketaan 10 % tiukan suojelun tavoitteeseen.

Luonnonmaan- tieteellinen vyöhyke	Suojeltu (ha) 2022	Suojeltu osuus (%) 2022	Nykytilanne Suojeltu osuus (%)
Itämeri	338 120	4,1	4,5
Boreaalinen	2 356 030	7,3	7,5
Alpiininen	1 203 260	73,6	73,6
Boreaalinen + Alpiininen = maa-alueet + sisävedet	3 559 290	10,5	10,7
Koko Suomi	3 897 410	9,3	9,5

Tiukan suojelun nykytilanne

Vuoteen 2022 mennessä CDDA:han raportoitujen tiukan suojelun alueiden lisäksi seuraavat alueet ovat tiukan suojelun alueita nykyhetkellä:

- CDDA:han 2023 raportoidut uudet suojelualueet 90 658 ha
- 2022 jälkeen perustettuja tai perustettavaksi varattuja luonnonsuojelualueita, joita ei vielä ole ilmoitettu EU:lle, on noin 500 000 ha
 - Luonnonsuojeluohjelmien alueet 483 732 ha (suojelualueen perustaminen meneillään)
 - METSO-ohjelman alueet 18 236 ha
 - Kaavojen luonnonsuojelualuevaraukset 19 191 ha
- Suuri osa tästä noin 600 000 ha:sta kuuluu jo Natura-alueisiin, joten ne eivät tuo juurikaan lisää 30% tavoitepinta-alaan.

Muiden maiden pinta-alasitoumukset

- Ruotsin ja Tanskan pinta-alasitoumukset ovat julkisia
 - Ruotsi: 1 365 000 ha lisää 30 % tavoitteeseen, josta noin puolet Itämeren alueelle ja noin neljäsosa sekä boreaaliselle että alpiiniselle alueelle (15 % lisäys nykyiseen suojelupinta-alaan).
 - Tanska: 1 064 509 ha lisää 30 % tavoitteeseen, josta 417 000 ha tiukkaan suojeluun. Suurin osa (n. 80 %) atlanttisille merialueille ja loput Itämeren alueelle (40 % lisäys nykyiseen suojelupinta-alaan).
- Saksan ja Luxembourgin sitoumukset on toimitettu, mutta eivät ole vielä julkisia.
- Sitoumukset löytyvät täältä:
 - <https://reportnet.europa.eu/public/dataflow/703>

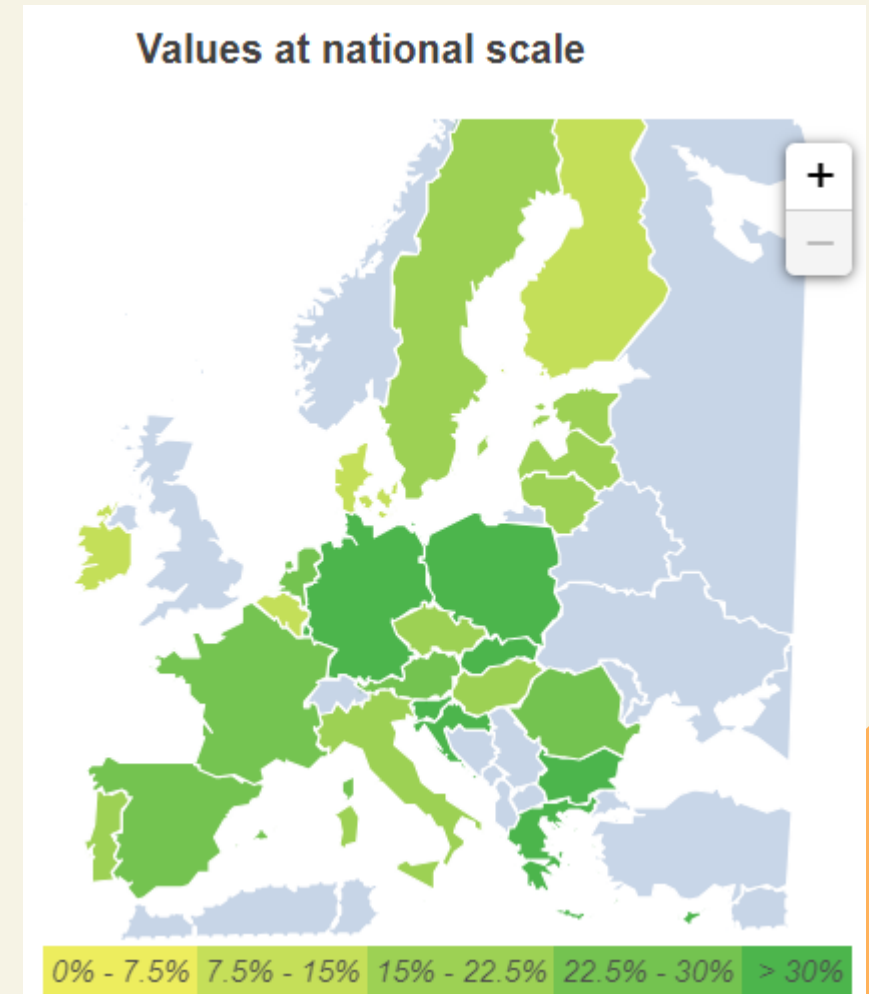

Muiden maiden suojeltuja maapinta-aloja

- Kuvassa eri maiden suojelualueprosentit EU:n maa-alueilla (Natura-alueet ja kansalliset suojelualueet) EEA:n (European environmental agency) tilastoissa.
- Data löytyy täältä:

[EU Biodiversity Strategy Dashboard \(europa.eu\)](https://dopa.jrc.ec.europa.eu/kcbd/dashboard/)

<https://dopa.jrc.ec.europa.eu/kcbd/dashboard/>

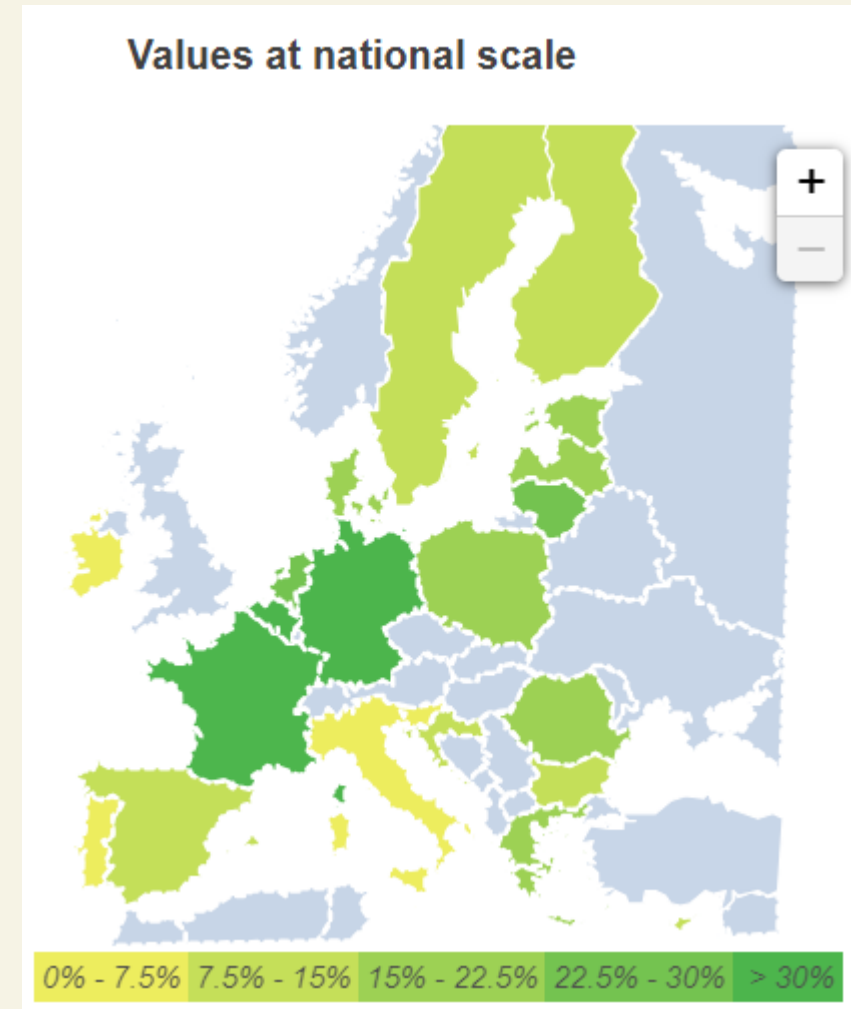

Muiden maiden suojeltuja meripinta-aloja

- Kuvassa eri maiden suojelualueprosentit EU:n merialueilla (Natura-alueet ja kansalliset suojelualueet) EEA:n (European environmental agency) tilastoissa.
- Data löytyy täältä:

[EU Biodiversity Strategy Dashboard \(europa.eu\)](https://dopa.jrc.ec.europa.eu/kcbd/dashboard/)

<https://dopa.jrc.ec.europa.eu/kcbd/dashboard/>

Ympäristöministeriön ehdotukset pinta-alasitoumusten toimenpiteistä

Pinta-alasitoumusehdotus: metsät yksityismailla

- 2022-2025 nykyisen METSO-ohjelman toteutus loppuun (METSO:n tavoite 96 000 ha, 2008-2025).
- Vapaaehtoisuuteen perustuen suojellaan kansalliset määritelmät täyttäviä vanhoja ja luonnontilaisia metsiä koko maan laajuisesti (vuosien 2022-2025 tavoite 8000 ha Pohjois-Suomen arvokkaat metsät).
- Suojelun painopiste eteläisessä Suomessa nykyisellä METSO-alueella kytkeytyneisyyden parantaminen huomioiden.
- METSO:n jatkokauden tavoitteena 40 000 ha arvokkaita metsäkohteita sisältäen myös kriteerit täyttäviä vanhoja ja luonnontilaisia metsiä (2026-2030). Kohteiden valinnassa voidaan suosia seuraavia direktiiviluontotyyppejä: boreaaliset luonnonmetsät, lehdot, harjumetsät, jalopuumetsät, raviini- ja rinnelehdot, tulvametsät ja kalkkikalliot (VN periaatepäätös Helmi-ohjelmasta).
- METSO:n jatkokauden tavoitteena suojellaan ympäristötukisopimuksin määräaikaaisesti 20 000 ha (VN periaatepäätös Helmi-ohjelmasta).

Pinta-alasitoumusehdotus: Soiden suojeleu yksityismailla

- Kasvatetaan Helmi-ohjelman soidensuojelutavoitetta 10 000 hehtaarilla. Helmi-ohjelman alkuperäinen soidensuojelutavoite on 60 000 ha. Lisäsuojelussa huomioidaan erityisesti seuraavan laisia arvokkaita kohteita:
 - Sisältää kansallisesti tai alueellisesti uhanalaisia suoluontotyypppejä ja/tai suolajistoa – erityisesti korvet, letot, lettorämeet, lettokorvet, lettonevat, metsäluhdet, rannikkosuot, maankohoamisrannikon soiden kehityssarjat, hemi-, etelä ja keskiboreaalisen vyöhykkeen piensuot, keskiboreaaliset rinnesuot ja keskiboreaaliset aapasuot.
 - On hydrologisesti säilyvä, tai sellaiseksi vähäisillä ennallistamistoimilla saatava kokonaisuus.
 - Parantaa suojelualueverkoston kytkeytyneisyyttä ja/tai edustavuutta (liittyy suoraan suojelukohteeseen / on lähellä sellaista / muodostaa askelkiven tai osan verkostoa).
 - Sijaitsee lehto- ja lettokeskusten tai vihreäkivivyöhykkeen alueella tai rannikon lähellä (kohdentamista ohjeistettavissa asiantuntijatyönä luontotyyppiryhmittäin).

Pinta-alasitoumusehdotus: metsät ja suot valtionmailla

- Suojellaan kaikki valtion omistamat kansalliset kriteerit täyttävät luonnontilaiset, vanhat metsät. Tästä on yksimielisyys ja HO-kirjaus.
- Lisäksi ehdotetaan, että suojellaan yllä olevan lisäksi muita arvokkaita ja suojelualueverkostoa täydentäviä valtion metsä- ja suoalueita.
- Valtionmaiden suojelussa keskitytään Etelä-Suomeen sekä sellaisiin laajoihin suojelukokonaisuuksiin ja suojelualueiden kytkeytyvyyksiin, joita ei yksityismailta METSO-ohjelman keinoin voida saavuttaa.

Pinta-alasitoumusehdotus: vesien suojelu

- Valtion vesialueiden suojelu kansallispuistojen läheisyydessä: esitetään, että valtion vesialueilla tunnistetaan arvokkaimmat suojelemattomat alueet hyödyntäen Velmu-ohjelmassa kerättyä tietoa ja turvataan niiden luontoarvot tarkoituksenmukaisilla keinoilla mm. huomioiden muut meren käyttöpaineet. Erityisesti kohdennuksessa huomioidaan kansallispuistojen suojelemattomat vedenalaiset osat sekä alueet, joilla suojeltu rantavyöhyke yhdistyy suojelemattomaan vedenalaiseen arvoalueeseen tai kalojen tai lintujen kannalta tärkeään merialueeseen.
- Suojelusuunnittelua kohdennuksineen laaditaan IP LIFE BIODIVERSEA –hankkeessa, jossa tavoitteena on nostaa suojelupinta-alaa ainakin 20 prosenttiin sisältäen merialueita myös Ahvenanmaalta.
- Sisävesien luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa ensisijainen keino on valuma-alueiden tilan parantaminen (mm. Veden vuoro –ohjelma).

Vanhat ja luonnontilaiset metsät: kansallinen kriteerityö

- Kansallisia kriteerejä valmistellaan SYKEN ja LUKEn yhteishankkeessa hallitusohjelman mukaisesti riippumattomasti ja ripeästi
- Kriteereistä keskustellaan seuraavan kerran sidosryhmien kanssa METSOn seuraavassa seurantaryhmässä lokakuun loppupuolella -> osallistuminen mahdollista myös muista organisaatioista kuin METSOn seurantaryhmän varsinaisista jäsenorganisaatioista
- Hanke valmistelee oman näkemyksensä vaihtoehtoisine skenaarioineen, jonka jälkeen ministeriöt valmistelevat asian poliittista päätöksentekoa varten.
- Aikataulu vuoden loppuun mennessä
- Kohteiden suojelu
 - yksityismailla vapaaehtoisin keinoin ELY-keskusten toimesta YM:n tulosohtaukse ja käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa.
 - Valtionmaat: erillisen valtioneuvoston ja eduskunnan päätöksen mukaisesti.

Kiitos mielenkiinnosta!

Kysymyksiä ja kommentteja?

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment